

SXEDIO.85J

27 10 1931: ΜΑΖΙΚΕΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΠΙΣΕΙΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ. ΟΙ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΕΞΕΓΕΣΗ ΤΗΣ 21ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗΚΑΝ ΜΕ ΠΛΟΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Οι συλλήψεις των Ελλήνων Κυπρίων από τους Άγγλους για τα γεγονότα της 21ης Οκτωβρίου 1931 συνεχίστηκαν μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου και πήραν μαζικό χαρακτήρα.

Έτσι στις 27 του μηνός δόθηκε διαταγή να συλληφθούν και οι λιγότερο επικίνδυνοι. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονταν οι Ν. Κλ. Λανίτης, Ι. Κυριακίδης, Φ. Κυριακίδης, Ζήνων Ρωσσίδης, Ι. Ερωτοκρίτου και οι ηγέτες του Κομμουνιστικού κόμματος Κύπρου Κ. Σκελέας, Χαράλαμπος Σολομωνίδης και Οδυσσέας Βασιλείου, όλοι στη Λεμεσό και Κ. Κώννας στη Λευκωσία, ο Χριστόδουλος Γαλατόπουλος στην Πάφο και πολλοί άλλοι σε τρόπο που οι Κεντρικές Φυλακές στη Λευκωσία όπου μεταφέρονταν, γέμισαν ασφυκτικά.

Έγραψε ο Λανίτης για τη σύλληψη του και των άλλων συμπολιτών του στα απομνημονεύματά του (Η δούλη Ελλάς του Νότου):

"Λίαν πρωί της 27ης 8/βρίου (Οκτωβρίου) Άγγλοι στρατιώται είχαν κυκλώσει το σπίτι μου. Αναμένων την σύλληψιν εκοιμήθηκα, όπως ήμουν εις τον καναπέν της τραπεζαρίας.

Ημην μόνος. Είχα χάσει την καλήν μου και αλησμόνητον γυναίκα και οι τρεις μου κόραι ήσαν στας Αθήνας. Η Υπηρέτρια μου μ' έξύπνησε: " Κύριε, οι εγγλέζοι ήρθαν".

Εξύπνησα και παρατήρησα αμέσως προς τον κήπον, όπισθεν του σπιτιού Άγγλοι στρατιώται είχαν σκαφαλώσει απάνω στον τοίχον, ενώ ο έμπροσθεν της οικίας δρόμος είχε πολλούς στρατιώτας και αυτοκίνητα. Η θύρα της εισόδου του τρίτου ορόφου,

όπου έμενα, κτύπησε δυνατά. Ηνοιξα, άγγλος αξιωματικός με ερώτησεν: "Είσθε ο Ιωάννης Κυριακίδης".

- "Όχι, είμαι ο Νικόλαος Λανίτης".

- "Το ίδιο κάνει. Ακολουθείστε με".

Στρατιώται λογχοφόροι ήσαν σε κάθε κλίμακα εκ των τεσσάρων του σπιτιού.

- "Συλλαμβάνεσθε".

Κι έτσι ο φοβερός αρματωλός συνελήφθη.

Με έθεσαν εις αυτοκίνητον μέσω δύο στρατιωτών. Εις την γωνίαν της οδού Μακεδονίας και Αθηνών ήσαν συγκεντρωμένοι πολλοί μαθηταί του Γυμνασίου, οι οποίοι ήρχισαν φωνάζοντες " Ένωσις, ένωσις".

Απήντησα με την ιδίαν ιεράν κραυγήν και εζήτησα συγχρόνως να σηκωθώ.

Μ' επήραν από τους βραχίονας και δυνατά με κάθισαν. Επεράσαμεν τας οδούς Αθηνών, Ελλάδος και Ενώσεως, τρία ονόματα τα οποία την στιγμήν εκείνην μου εφάινοντο ιερώτερα, προσφιλέστερα και συγκινητικώτερα. Εισήλθομεν εις την οδόν Βικτωρίας και εσταματήσαμεν προ της οικίας του γέρου Κυριακίδη.

Ητο τότε σχεδόν ογδοηκοντούτης. (Σήμερον άγει το **102** έτος της ηλικίας του). Γενναίος μαχητής. Εξέχουσα φυσιογνωμία της πολιτικής ζωής του τόπου, παλαιός εθελοντής λοχίας του Ιππικού κατά την απελευθέρωσιν της Θεσσαλίας.

Ποτέ δεν ξεχνώ την συγκινητικήν εκείνην σκηνήν. Ητο χωρίς σακκάκι με το πουκάμισο:

"Να πάτε στο διάβολο, δεν έρχομαι".

Πριν αρχίση ο διαπληκτισμός του εφώναξα: "Γιάννη, ζήτη η ένωσις.

- "Α, είσαι μέσα; Ζήτη η Ένωσις".

Εμείναμεν οι δύο εις το αυτοκίνητον. Πού θα μας παν άρα γε; Οπου θέλει ο θεός.

Ας ακολουθήσωμεν. Επροχωρήσαμεν προς Ανατολάς. Εις την οδόν Κόδριγκτώνος, από τον

δημόσιον κήπον, το αυτοκίνητον εσταμάτησε. Νεαρός τότε δικηγόρος, πολλά παρασχών εις τον εθνικόν αγώνα υπηρεσίας, ο Ζήνων Γ. Ρωσσίδης, συνελαμβάνετο. Η παρέα ηύξανε. Ολοταχώς κατήλθομεν την οδόν Βύρωνος. Προ του σταδίου των Ολυμπίων νεαροί αθληταί ησκούντο. Εσταμάτησαν τας προγυμνάσεις και ήρχισαν φωνάζοντες "Ενωσις, Ενωσις".

Μας ωδήγησαν εις παλαιόν φρούριον, το οποίον χρησιμοποιείτο ως φυλακαί. Εκεί μετ' ολίγον κατέφθασαν συλληφθέντες υπό περιπόλου ο βουλευτής Φειδίας Κυριακίδης και ο εκ Πισσουρίου έμπορος και λόγιος πατριώτης μακαρίτης Ιωάννης Ερωτόκριτος.

Καθένας εις ένα κελλί. Ούτε καρέκλα. Εκεί ανεκαλύψαμεν και άλλους κακούργους του είδους αυτού. Ενθυμούμαι μόνον δύο κουμμουνιστάς οι οποίοι αγνώ τι απέγιναν. Κάποια ξύλα χάμω σκεπασμένα με μίαν στρατιωτικήν κουβέρταν.

Εκεί κατά το βραδάκι μας πήρε ο ύπνος. Ενας ζαπτιές μας εξύπνησε. Ετοποθέτησαν καθένα εις χωριστόν αυτοκίνητον με συνοδείαν και επροχωρήσαμεν προς το άγνωστον. Ούτε εβλέπομεν που κατευθυνόμεθα. Τα παράθυρα των αυτοκινήτων ήσαν κλειστά με πρόχειρες κουρτίνες. Μετά δύο ώρας τα αυτοκίνητα εσταμάτησαν. Ησαν εκεί αι κεντρικαί Φυλακαί της Λευκωσίας".

Οι συλληφθέντες μεταφέρθηκαν τελικά στις Κεντρικές φυλακές και αργότερα στα πλοία για την εξορία.

Την 1η Νοεμβρίου όσοι ήσαν για τη εξορία βρίσκονταν στα πλοία και στάληκαν στην Αγγλία με διαφορετικά σκάφη και δρομολόγια.

Τρεις από αυτούς οι Οδυσσέας Τσαγγαρίδης, Σάββας Λοϊζίδης και ο Κομμουνιστής ηγέτης Χαράλαμπος Βατυλιώτης μεταφέρθηκαν στο σκάφος "Φραντζέσκο Παπάλε", **15.000** τόνων που τους μετέφερε ύστερα από **22** μέρες στο λιμάνι Χάλ της Αγγλίας.

Στην Αγγλία τους εφοδίασαν με πάσα και τους πληροφόρησαν ότι μπορούσαν να εγκατασταθούν όπου ήθελαν. Από αυτούς ο Βάτης φυγαδέυθηκε (από

συντρόφους του κομμουνιστές) αεροπορικώς στη Ρωσία, όπου και πέθανε αργότερα, ενώ οι άλλοι, ύστερα από περιπλανήσεις μετέβησαν οι περισσότεροι στην Ελλάδα.

Οι Θ. Θεοδότου, Γ. Χατζηπαύλου, Θεόδωρος Κολοκασίδης και ο επίσης κομμουνιστής ηγέτης Κ. Σκελέας μεταφέρθηκαν στο ατμόπλοιο "Μάντσεστερ" και κατευθύνθηκαν κι αυτοί στην Αγγλία.

Σε ένα τρίτο σκάφος τοποθετήθηκαν οι Μητροπολίτες Κιτίου Νικόδημος και Κερύνειας Μακάριος μαζί με τον Οικονόμο Διονύσιο.

Κατέληξαν στο Γιβραλτάρ και μετά από τη Γαλλία στο Λονδίνο και από εκεί μετά από περιπλανήσεις ο καθένας θα ακολουθούσε αργότερα το δρόμο και θα έμενε στο εξωτερικό για αρκετά χρόνια.

Ο Νικόδημος Μυλωνάς και ο Διονύσιος Κυκκκώτης πέθαναν στην εξορία.

Πριν φύγουν οι εξόριστοι από την Κύπρο τους διαβάστηκε το διάταγμα εξορίας τους πάνω στο πλοίο που τους επιβίβασαν.

Το διάταγμα που εκδόθηκε "εν Συμβουλίω" ήταν πανομοιότυπο για όλους και έφερε τη υπογραφή του Κυβερνήτη Στορρς.

Αναφερόταν στο διάταγμα.

Διάταγμα Αμύνης (Μερικών Βρετανικών Κτήσεων)

Εν Συμβουλίω **1928**

και

Κανονισμοί Αμύνης της Κύπρου **1931**

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΑΠΕΛΑΣΗΣ

Υπογραφή

Ρόναλντ Στορρς

Κυβερνήτης

"Ασκώντας τις εξουσίες με τις οποίες έχω περιβληθεί με το διάταγμα (Μερικών Βρετανικών Κτήσεων) σε Συμβούλιο **1928** και με τους κανονισμούς αμύνης της Κύπρου του **1931**, εγώ ο Ρόναλντ Στορρς, Ιππότης του τα μάλιστα διακεκριμένου τάγματος του Αγίου Μιχάηλ και Αγίου Γεωργίου, Ιππότης του

Εξοχολόγου Τάγματος της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, Κυβερνήτης μέσα και πάνω από την αποικία της Κύπρου και κρίνοντας συντελεστικό στην ασφάλεια και διασφάλιση της αποικίας της Κύπρου,

Διατάσσω με το παρόν τον (ονοματεπώνυμο) να εγκαταλείψει την Αποικία της Κύπρου το ενωρίτερο δυνατό μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο παρόν και να παραμείνει στο εξής έξω από την αποικία της Κύπρου.

Εκδόθηκε στη Λευκωσία την ημέρα... του Οκτωβρίου του **1931**.

Πολλοί άλλοι από τους συλληφθέντες είχαν καλύτερη τύχη. Αφού κρατήθηκαν για ένα μεγάλο διάστημα στις Κεντρικές Φυλακές στη Λευκωσία, αργότερα εκτοπίστηκαν σε διάφορα χωριά της Κύπρου και αργότερα σαν βελτιώθηκε η κατάσταση τους επιτράπηκε να επιστρέψουν στα χωριά τους ή τις πόλεις τους, αλλά υποχρεώθηκαν να παραμείνουν εκεί εντοπισμένοι και να εμφανίζονται μια φορά τουλάχιστον την ημέρα στον Αστυνομικό σταθμό της περιοχής τους ή να ζητούν άδεια αν θα μετακινούνταν σε άλλο μέρος.

Ο Ν. Κλ. Λανίτης εκτοπίστηκε για οκτώ μήνες στο Βαρώσι.

Ο Ζήνων Ρωσσίδης εκτοπίστηκε στην Κυθρέα και ο Γ. Μαρκίδης, πρώην δήμαρχος Λευκωσίας στην Πάφο.

Ο Φειδίας Κυριακίδης δικάστηκε και τελικά αθώωθηκε και εκτοπίστηκε κι αυτός στο Βαρώσι.

Ο Χριστόδουλος Γαλατόπουλος, δήμαρχος της Πάφου καταδικάστηκε σε τετραετή φυλάκιση για τα γεγονότα που συνέβησαν στο Πισσούρι εναντίον των αποθηκών του Αλατος.